

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . 1 kor. Egy hóra. . . 1 kor. 50 fill.
Negyedévre . . 3 Negyedévre 4 . . 50 .

Felolós szerkesztő:

ifj. MÓRICZ PÁL.

Kiadók és laptulajdonosok:

HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

DEBRECZEN,

Piacz-utca 47. és 49. szám.

Politikai feladatok a közgazdaságban.

Irta: Legányi Gyula dr.

Kevés ember ért a közgazdasághoz, kiváltképpen nagyon kevés magyar ember. A közjogi harcok a zsarok Ausztriával szemben, melyek négy századon keresztül feszültségben és izgalomban tartották Magyarországot ideg szálait, legalább is tizenkét emberöltőn át erős és tudós jogász nemzedékeket neveltek, melyeknek erejét lekötötte és kimerítette az állandó közjogi harc, közgazdasági kérdések fejtegetésére és megvitatására ugy sem maradt idő, vagy nem volt meg az árraló érzék. De meg nem is voltak e kérdések mindaddig aktuálisak, míg a szabad kereskedelem elve hódított és gyakorlatban alkalmazást nyert, mert ez elv hatása alatt önvédelemről, helyesebben vámvédelemről szó sem lehetett, sőt nem is volt szabad emlegetni, mert a magokat csalatkozhatatlanoknak tartott tudós közgazdák lehurrogták volna a másképpen vételezőket és mert akkor nem volt még meg a már mindenütt érezhető óriás világverseny, mely a gyöngét az erős rabszolgájává teszi és végre mert még akkor a gyöngé birta s még koldusbotra nem jutott.

Husz év óta hangoztatom, amióta mellékesen foglalkozom közgazdasági kérdésekkel, hogy a magyarok szemé csak akkor fog főnyilni, ha az ország koldusbotra jut. Ma már koldus az ország, ma már fiaink százezreit nem tudja kenyérrel ellátni, jóllehet főlöslég búzája és disznaja van, úgy hogy ma az olaszok mintájára évenkint százezer magyar kénytelen fölszedni sátorfáját s idegenben megkeresni kenyérét, ami azt bizonyítja, hogy Olaszországnak és Magyarországnak van a legsilányabb kormánya.

Megboldogult Király Ferencz volt országos képviselőt egy alkalommal kérdeztem, miért hagyta cserben választóidat és miért olvadtal belé az osztrák pártba, holott te az önálló vámterület híve voltál. Azt felelte, ma még lehetetlen az önálló gazdasági berendezkedés, mert az uralkodó utját állja. Amire azt feleltem, hogy bár igaz

az uralkodó állásfoglalása, de ha minden magyar ember követeli az önrendelkezést, akkor nincsen semmi gát, mert a nemzet akarátának érvényesülni kell, ha az alkotmány nem üres szappanbuborék.

Ma már a nemzet nagy része, sőt mondhatom tulnyomó nagy többsége követelni fogja a sokat csufolt és rossz hirbe kevert önálló vámterületet, azért ma már nincsen komoly akadály az előzetes munkának, ma már hozzáláthatunk a rendszer megváltoztatására szolgáló eszközök előteremtéséhez, mert nincs az a hatalom, amely a nemzet akarátának teljesülését hosszú időre képes volna megakasztani és megakadályozni. Ha az uralkodó nem kap osztrák párti kormányt, vagy ilyen párti kormány nem kap többséget az országgyűlésen, akkor kevés küzdelem mellett senki sem akaszthatja meg a magyar nemzet önálló gazdasági berendezésére irányuló törekvésit.

Csodálkozom, hogy akad még egy pár gyász magyar, aki azt hangoztatja, hogy az önálló gazdasági berendezés vesztükre szolgál, elpusztulunk, tönkre megyünk. Ezeknek az ügyefogyottaknak és közellátóknak ne mondjunk mást, csak azt az egy ténnyt hozzuk emlékezetükbe, hogy az udvar szívesen nem egyezik bele, mert Ausztria iparát és kereskedelmét, szóval Ausztria gazdaságát félti s nem akarja kockára tenni s akkor nem állanak többé elő rémképekkel, annyival kevésbé, mert balga ember állíthatja csak, hogy ne mindenki seperjen a maga háza előtt.

Carey amerikai gazdasági író már a múlt század első felében megírta, hogy bolond minden földmiveléssel foglalkozó ország, amely jó nyert terményeit idegenben eladja, mert utóljára is kiéli földjét s azután elpusztul, pedig Amerike földje még szűz, termőképessége még óriási Magyarország kiélt földjéhez képest. Ruskin a nagy angol bölcsele és tudós azt írja egyik munkájában, hogy abban a pillanatban, amikor valamely nemzet elesését — értsd gabonát — kezd külföldről beszerezni, megszűnik poli-

tikai hatalma és erkölcsi értéke. Bölcselemondás, melynek értelmét csak a mostani század folyamán, vagy talán csak a jövő században fogják a népek, sőt magok a szakszerű közgazdák megérteni, tudniillik akkor, a mikor lepotyognak a mai vesszőparipáról, a kivitel és bevétel hangzatos, de hazug elméletéről, melynek nyomása alatt a kitűnő nyers terményeket termelő országok szegények s a rongy ipar terményeket gyártó országok dús gazdagok.

Japán pélpája, nemcsak hőstettek terén szégyeníti meg a sápadt európaikat, hanem közgazdaságl téren is csuffá tette őket, mert megmutatta, hogy miképpen nő a nemzeti vágyon és a közjólet hihetetlen nagyságra, ha az ország minden fia keresethez jut s ha az ország maga fogyasztja el jó nyersterményeit s a fölösléget maga dolgozza föl iparczikké s ezeket is maga fogyasztja el.

De ne ámítsuk magunkat, nem a dinasztian, hanem a hűtelen szabadelvű párton mult eddig is, hogy nem Magyarország seper a maga háza előtt, helyesebben, hogy közgazdasági téren nincs szabad és önálló rendelkezése, mert a szabadelvű táborból kikerült minden miniszterelnök azt hazudta az ország az ország színe előtt, azaz az országgyűlésen, hogy nekünk jobb és áldásosabb a közös, mint az önálló vámterület, egyetlen egy miniszterelnök tett dicséretes kivételt, Széll Kálmán, aki az ellenkezőt állította. De mit is várjunk a most már züllésnek indult szabadelvű táborból, amikor olyan elemekből áll, hogy az örökre elbukott miniszterelnök kedves szavával éljek, mint Keglevich gróf, aki azt írta egyik közleményében, mégis csak megbotránkoztató, hogy a kormány kenyérét evő tisztviselők testületileg mertek föllázadni s az ellenzékre szavazni, aki tehát nem tudja, hogy a cseléd nem adja el testét gazdájának, csak keze munkáját s hogy a köztisztviselő nem a szintén köztisztviselő minisztert szolgálja, hanem az országot, melynek fizetését élvezzi s kenyérét eszi. Vagy mint egy helybeli kormánypárti

Egyenruhákat

a paszomány lefejtése nélkül

Hrabéczy Antal

SZECHENYI-U. 42.

legszebben tisztít

Saját magát károsítja, aki szőlőt vány-szükségletét nem fedezi

telepnel.

s, Erdély, az nyáron er vízzel ideálisan ingyen és

ársulat

és Fia

pékeknek, zönségnek eket.

ak és a jószágokat mindenkor N.

Fia

t, a t. külön ag

etek

ra.

bel- és es és fekete osztók, ók és inóság- n már gyári

Sóberg Vilmos és Társai brassói posztó gyárosok készítményei dur valasztékban.

Luisin selyem minden színben 55 kr.

képviselőjelölt, a mikor a november 18-iki gyermekcsinyt dicsőítette, azzal akarta választóit félrevezetni, hogy törvényt törvényt szokták s kell is fölváltani, de nagy bölcsen nem tette utána, hogy a formát és a törvény meg is tartása mellett lehet és kell új törvényt alkotni, mert különben nem monárhikus és nem alkotmányos a törvényhozás, hanem anárhikus. Ha azt mondja vala, hogy éljen az anárhia! akkor értem gondolatmenetét és okoskodását. Ilyen magas értelmi fokon álló tábor nemcsak védte mindig körömszakadtaig a közös vámterületet, tehát nincs mit csodálkozni az elteveltyésen.

Régi tiszta sor, hogy vámközösségben, vámunióban, csak egyforma és egyenlő erejű országok élhetnek, de ha különbözők kerülnek egy kalap alá, mindig a gyöngébb issza meg a levét. Gyöngébb pedig a mezőgazdasággal foglalkozó, erősebb az iparúzó ország. Az iparúzó Ausztria immár kiszitta a földműveléssel foglalkozó Magyarország véreinek nagyobb részét és akadnak magyarok, akik arra törekednek, hogy még a többi részét is szíjja ki.

Igy Debreczennek másik szabad-
elvű képviselőjelöltje Dobieczy Sándor továbbra is éhajtotta a vámközösséget föntartani és összes választóihoz czimzett nyílt levelében azzal akarta politikájának megnyerni őket, de egyuttal félrevezetni, magyarán mondvá becsapni, hogy azzal a történelmi valótlansággal állott elő, hogy ma már minden ország arra törekszik, még Anglia is, hogy minél nagyobb vámközösségben álljon a többi országokkal, minél nagyobb vámuniót teremtsen magának; holott ma még az iparúzó Németország is vámvédelemről gondoskodik, még Anglia is, a mely eddig a szabad kereskedés híve volt, kénytelen a többi országok példájára és nyomása alatt a vámvédelemhez folyamodni.

Vereséget szenvedvén immár Magyarországon az osztrák párt, bizton remélem, hogy nem sokára fellendül minálunk is az ipar és kereskedés, nem sokára meglesz a gyáriparunk is s nem lesz kénytelen hazánk az osztrák gyári munkásoknak napszámot fizetni és az osztrák gyárosokat hizlalni.

Az újalakult 48-as párt.

[Távirati tudósításunk.]

Budapest, február 8.

Ma délelőtt 10 órakor tartotta az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt Kossuth Ferencz elnöklete mellett alakuló értekezletét a Sas-kör földszinti dísztermében. Az értekezletre a pártnak százötven tagja jött el.

Kossuth Ferencz elnök elmondta, hogy azért viszi ő az elnöki tisztet, mert a párt régi hagyománya, hogy amíg a tisztikar meg nem alakult, a régi elnök vezeti az ügyeket. A mai értekezletnek a megalakulás a tárgya.

Justh Gyula: Indítványozza, hogy Kossuth Ferenczet újból válaszzák meg elnöknek. (Nagy éjenzés.)

Kossuth Ferencz: Megköszöni a bizalmat s felkéri a pártnak tudomása szerint legifjabb tagját, Ráth Endrét, hogy foglalja el a jegyzői széket. Indítványozza, hogy küldjenek ki kilencz tagból álló kandidáló bizottságot, melybe az ő elnöklete alatt gróf Apponyi Albertet, Barabás Bélát, Gulner Gyulát, Justh Gyulát, Kubik Bélát, Polónyi Gezát, Szederkenyi Nándort és Tóth Janost válaszzák be.

Thaly Kálmán tiszteletbeli elnöksége nem került persze választás alá. A kandidáló bizottság munkája alatt az értekezlet szünetelt.

Néhány percz múlva Kossuth Ferencz újból megnyitotta a tanácskozást és bejelentette, hogy a bizottság elnököknek javasolja: Barabás Bélát, Gulner Gyulát, Polónyi Gezát, Szederkenyi Nándort és Tóth Janost, aki egyben igazgatója is lesz a pártnak. Haznagynak: Leszkay Gyulát. Jegyzőknek kandidáltak a következő fiatal képviselők: Baross János, gróf Benyovszky Mórcz, Buza Barna, Horvath József, Jankovics Marczell, Kállay Ubui, Kelemen Samu, Koller Istvan, Kun Árpád, Kuszka István, Lachene Hugó, Molnar Albert, Nagy Emil, Nessel Pal, Samassa János, Szasz Zsombor és Szuloygh Mihály.

Kossuth Ferencz: Konstatálja, hogy a párt egyhangulag választotta meg a tisztsegekre a jező-bizottság által javaslatba hozott képviselőket.

Az értekezlet végén még Meskó László mondott köszönetet a pártvezetőségnek és a vezérő-bizottságnak a választások buzgó vezetéséért.

Vármegyénk és vidéke.

Kivándorlás Téglásról. A kivándorlás, amely a könnyű utlovél-szerzés folytán Hajdumegyéből is megindult, lassankint kiterjed már az egész megyére. Előbb csak Hajdudorogról, majd Hajduböszörményből, azután Hajdusámsonból kezdtek utnak eredni, míg újabban a kis Téglás községből egyszerre tíz erős munkabíró magyar. Az utlevelet a megyén már meg is szerezték és a legközelebbi hajóval már indulnak is.

Megfagyott koldusasszony. A vámospercsi ugynevezett „ficsór“ határban holtan találták Varga Julis nevű 58 éves koldusasszonyt. A feje be volt kötve, rajta csak a puszta ing volt, a ruhái tőle 5—6 lépésnyire szanaszét hevertek. A kezét erősen bevájta a homokba, ami arra vallott, hogy erős halalküzdelmet állott ki. De a testén nem volt nyoma semmi külső sérülésnek. Az orvosi vizsgálat a halál okául a megfagyást állapította meg. A szerencsétlent, úgy látszik, örvöngési roham fogta el a földek közt e közben eldobálta ruháit és így fagyhatott meg. A temető szélén kapott helyet isten nevében a szerencsétlen koldusasszony.

Közigazgatási bizottsági ülés. Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága február 13-án hétfőn délelőtt 9 órakor tartja rendes havi ülését, amelyen a szakeladók adják elő jelentéseiket.

Darutenyésztés — Püspökladányon. A dr. Lendl Adolf lapjából, a Természetből olvassuk ezt az érdekes hírcskét: „Uri házak udvarán itt-ott még min-

dig látunk darut (Grus grus L.), de hogy a tollai kedvéért tenyésztették, mint a strüczot, eddig nem hallottam. Pedig úgy van. Püspök Ladányban él egy élelmes magyar, ki a tollai kedvéért tenyésztí a darvakat s a tollakat két koronájával árálja. Kell a legények kalapjára. „Kis-kalapem darutollas virágos, ezt mondja a népdal“

Vonatelgázolás vagy szerencsétlenség? Már mi is hirt adtunk róla, hogy hétfőn este a hajduhadházi vasuti állomáshoz közel találták meg Tiba Gyula jómódu hadházi gazda holttestét, melyet a motoros vonat összeroncolt. A megindított vizsgálat csaknem kizárja azt a feltevést, mintha Tiba szerencsétlenség áldozata lett volna. A vizsgálat eddigi részletei arra engednek következtetni, hogy Tibát kirabolták és vagy holtan, vagy eszméletlenül tették a vágányra. Ezt a feltevést erősíti az, hogy Tibánál alig találtak néhány koronát, pedig néhány száz koronának kellett volna nála lenni. A rejtélyes ügyben folyik a vizsgálat.

Nyomor a megyében. A kövér hajdúföldön ezrével nyomorognak a szegény munkasemberek. Munka nincs és az arató-rész már mindenütt fogyóban. Ha a munka meg nem indul, e hó vége felé kitör sok munkás-családnál az éhínség.

Az anya büne. A csendőrök portyázás közben a Földes felé vezető uton a hid alatt körülbelül két hetes gyermek hullájára bukkantak, mely a nagy hidegben esontá fagyott. A bűnös anya után a nyomozást azonnal megindították.

Böszörményi kivándorló viszontagságai.

Amerikáig és vissza.

Nap-nap után hirt közlünk, hogy Hajdúvármegyéből és vidékéről is megindult a kivándorlók áradata. Százak és százak vándorolnak ki nagy reménykedések között; ámdehogy ez a nagy reménykedés nem mindig válik be, sőt sok kivándorlónak a teljes nyomorba jutásával végződik, erre szomorú és megdöbbentő bizonyosság azon böszörményi kivándorlónak a levele, a melyet a „Hajduböszörmény és Vidéke“ lapársunk szerkesztőjéhez intézett s a melyet a kivándorló magyarok okulására itt közlünk.

Amerikáig és vissza.

Tekintetes szerkesztő ur!

Legyen szives becses lapjában soraimnak helyet adni, hogy elmondhassam benne azt, mi kellen kellett keresztül mennünk 48 napi hajón való utazásunk alatt.

Én nekem is, mint más sok ezer magyarnak, vágyaimnak sólyom szárnya támadt: kimenni Amerikába! El is indultam 1904. évi nov. 25-én a magyar társulat egyik kibérelt hajóján, a Pannónián; van még ezen kívül három ilyen hajója az ugynevezett Kárpátia, Slavonia és az Ultónia. Ezekre a hajókra a magyar kormány nem tudom jókedvűből-e vagy pedig bosszúból adja azt a nyomorult utlevelet, de elég az hozzá, hogy azoknak az utleveleknek megszünt az értéke, mihelyst valaki felül a hajóra. Arra ugyan többé nincs semmi szükség. Én Bécs felé vettem az utamat, pénzemért mehetek, a merre nekem tetszik.

Legelőször elmentem egy német irodába, a Mistereba, de itt drágáltam a hajójegy árát. Innen mentem a Falk és társa irodájába. Itt még drágább volt a jegy ára. Innen aztán mentem a Belga hajó társulathoz, a Veres Csillaghoz. Ez a legdrágább volt. Itt megjegyzem, hogy ezen irodák tele voltak sok száza menő magyarral, olyanokkal, kiknek a jegyző, vagy szolgabíró nem akart adni utlevelet, mert még hadkötelesek voltak. Ezt csak azért említem fel, hogy ha az egész magyar határt elállítják nem csendőrel, hanem katonákkal, még akár mily keservesen is elmegy Bécsbe a magyar, a hol aztán elbánnak vele. Hat és hét óra között szokta a titkos rendőr sorba járni az irodákat, ez alatt az idő alatt el vannak helyezve az utasok egy külön helyen. Én drágáltam ezeknek a hajó jegyét, elmentem tehát a Cunard kompániához, ezzel megalkudtam 94 ft 50 kr.-ba New Yorkig.

Marhakupé és toloncház.

Bécsből este elszállítottak bennünket Triesztbe, itt felültünk december 3-án a Pannóniára. 4 én reggel Fiumében voltunk. Itt állt a hajónk 4 nap. Mi szabadságot kértünk a kapitánytól, hogy engedne be bennünket a városba. Meg is kaptuk az engedélyt, kimentünk minden nap. Megjegyzem, hogy ez a hajó ekkor hozott haza 42 embert, olyanokat, mint a nádszál, akiket visszaküldött a bíróság New Yorkból. Ezek már akkor elmondták, hogy hogyan bánnak a magyarokkal az ugynevezett Rok-Eisland szigeten, New Yorkban és mi nem hittük.

Másod nap, hogy elmenünk a hajóról a vasutállomásra, ekkor érkezett meg Pest felől a vonat 10 óra 10 perczkor. Ez hozta a sok elítelt magyart. Marha kupéban temérdekben voltak. Másnap már az utcán nem lehetett járni, annyi nép volt, sokan 5-6 nappal előbb eljöttek, kike aztán jól megfosztották a szállásadók pénzüktől. Ezek elmondták, hogy már Miskolcson elfogtak többet mint kétszázat, az orvos a szemüket erővel vizitálta egy egy koronáért, amihez nem lett volna joga. Pesten bezárták őket a toloncházba, úgy hogy nem tudtak mozdulni sem, annyira összeszorították őket.

Szabadság helyett börtön.

December 8-án elindult a hajó velünk. Kosztunk a hajón volt, úgy hogy néha meg lehetett enni, néha bizony nem, mert átkozott rossz volt, kénytelenségből muszáj volt enni valamit. Most 22 nap kint voltak a hajón bennünket, míg kikötött New-Yorkba. Már akkor többnyire megfégésedtünk a sok muszka zsidótól. New-Yorkba aztán másnap reggel elvitt bennünket két hajó az ugynevezett „Kecze Gárdába“, a Rok-Eisland szigetére. 2800-an voltunk összesen a hajón. A szigeten szép rendben kellett mennünk az emeletre. Itt megint két orvos vizsgált bennünket. Innen keskeny drót ketrecek közé kellett menni, a hogy az angol elosztott bennünket. Ilyen ketreccz van 10, mindeniknek a végén egy hivatalnok, a ki kérdezi, hova akar menni és kihez rokon, sógor vagy testvére stb. Itt meg kell mutatni, hogy mennyi pénze van, itt kap aztán a bevándorolni akaró sárga, vagy fehér, vagy zöld czédulát, ezután elrendezik kit jobbra, kit balra, kit a föld alatti folyosóra. Mikor mentünk a sürgönyhöz, hogy majd sürgönyözünk a rokonunknak, akkor kinyitotta az ajtót, a hová a czédulánk szólt, olyat lökött

rajtunk, hogy a kik odabenn voltak, azok tartottak fel bennünket. És már itt kezdődik az alapos mustrálás, de már ez a szoba tele volt, úgy hogy nem lehetett mozdulni benne. Este 6 órakor vacsora volt, 7 órakor eresztettek ki a szobából bennünket fel az emeletre egy nagy szobába — aludni. Van a szobában 308 ágy, három egymás felett. Ide szorítottak be bennünket, többet, mint négyszáz embert. Tiszta vasabroncs ágyak vannak itt, az ajtónál van egy fel vagon pokrócz, ebből veszen minden ember egyet, a vaságyon semmi egyéb, csak vas: nem alszik ott egész éjjel senki, mert mind vakarózik, vagy mossa a fehéreneműit. Sokan állva szundikálnak, sokan járkálnak egész éjjel. Reggel 5 órakor le kell menni fröstökölni. Már akkor láttuk, hogy innen egy könnyen nem lehet kiszabadulni: vagy sürgöny, vagy levél által kell tudatni a rokonokat, vagy jó embereket, hogy vegyenek ki bennünket. Ismét rászántuk magunkat, hogy kinyissuk az ajtót és sürgönyözünk. Mikor az ajtó ki nyílt — egy abauji ember nyitotta ki — s úgy találta mellette taszitani egy gazember angol, hogy mi is alig tudtuk feltartani. Kilencz óra tájban egy fiatal angol kölyök hozott levelező-lapot és felült az étkező-terem ablakára. Az volt a legény, a ki hozzá tudott férni egy levél-papíros, vagy posta kártyához. Egymás hátán tolongtak, úgy hogy több elájult, fel holtan huzták ki a többi alól. Jött az ebéd ideje, egy nagy terembe mentünk, 10 percz alatt kész voltunk az ebéddel, 350 ember ebédelte itt egyszerre. Mikor jöttünk ki, kinyitottak egy oldalajtót százötven embernek elég lett volna benne lenni s beletolták azt a 350 embert, akik együtt ebédeltek. Ugy voltunk egymáshoz szorítva, hogy nem voltunk képesek megmozdulni. Ha a vizsaphoz akart menni, az ajtónál levő erre nem volt képes. Elájult azon a helyen.

A vizes bádóg oda van lánczolva a falhoz, itt kell állni, ha reggel ide jut délig, ha délbe akkor estig, mert nem tudja mikor jut ide. És kétszer nem mentem fröstökre, csak azért, hogy ide ne jussak. Ettől félt minden ember, mert ha az elnökjüket megöltük volna, ennél nagyobb kínzás nem kellett volna, mint mikor ebbe a szobába zárták az embert, még csak vakarózni sem tudott itten; pedig erre szükség volt minden perczben.

Hazátlanok sorsa az idegenben.

Negyed napra szólítják a nevüket, 10 vagy 12 ót egyszerre; ekkor mentünk a bíróság elébe. Itt van tolmács, ha magyart hallgat magyar tolmács, ha németet, német stb. Le kell ülni a lóczára, szólítják az embert egyenkint; előbb a szent bibliára tétetik a kezét a kihallgatottnak, a másik kezét föl kell tartani és esküdni. Az eskü ez: „Esküszöm az élő Istenre, hogy a

mit most én tőlem kérdezni fognak, csak a tiszta igazságot mondok.”

Ezután megkérdik: hány éves stb. szóval a nacionaléját be kell mondani, aztán kihez megyen, miről rokon, van-e biztos munkája stb. a pénzt a mi van fel kell mutatni. A bíróság kérdezte tőlünk: „Mi bajunk van Magyarországon? mit csinál velünk a miniszter? ki küld bennünket ide? a tolmács mondja tovább. Azt mondja a bíró, hogy talán azt gondoljuk, hogy itt seperi lehet össze az aranyat; magok megélhetnek oda haza jobban mint itt; magokat nem üzi ki senki az országból, nem úgy mint a muszka zsidókat, magokat a bíróság haza itéli. Köteles azon-hajókompanyia hazaszállítani magokat. Nézzék azokat a muszka zsidókat, ha ezeket haza küldjük, ezekre vagy kötél, vagy golyó vár, ezeknek muszáj helyet adni. E beszédre azt mondta egy magyar közülünk, hogy ha vissza küldik, bele ugrik a tengerbe. Azt mondták rá, hogy bele fér az egész magyarság, még más is!

Ezután elkísértek egy más cellába bennünket. Itt voltak már a haza utazásra itéltek, 800-on felül. Volt már olyan is, a ki három hét óta itt volt, de csak azért, mert az a hajó nem érkezett még vissza, a melyik kivitte; mert mindenkit azon küldenek haza, a melyik kompanyia hajóján jött.

Sokan voltak olyanok, a kiknek a vasutjegye ki volt váltva odáig, hova szándékoztak menni, pénzt mutattak fel eleget, még sem eresztettek ki, illetve Amerika földjére őket. Volt olyan is, hogy tulajdon gyermeke ment érte és nem eresztették még sem; egy zsidó két földijéért, derék magyar fiukért 500 dolláros könyvet letett, hogy eresszék a német bocsátották. Egy magyar leánykát a földije kivitette, mint mennyaszonyát és mert nem egyformán vallottak, visszaküldték volna a leányt, de reggelre megőrült és nem tudom mi történt vele.

Itt a magyarnak nincsen semmi értéke azóta, különösen mióta a Cunard kompanyia szállítja őket. A német és belga hajókra érkezőket sokkal hamarabb kieresztik. Itt látni csak a szigeten — New Yorkban — az elkeveredett arcokat, kisit arcokat.

Összetett kézzel rimáncodik sok a kéri az istent, hogy legalább innen szabadítaná ki, ha már nem eresztik is be Amerikába. A legsúlyosabb börtönbe a kik voltak valaha, mert voltak ilyenek is — azt mondják, hogy még ott boldogság, mert kieresztik sétálni az embert, de itt a napot sem látja, mert az ablakok is mind be vanhak festve, vagy tejűveg van rajtuk. Azt írja a központi menetjegy iroda, hogy mikor a magyar társulati hajó megérkezik, hát a magyar konzulátus egy hivatalnok fogja fogadni majd New-Yorkban és el fogja rendezni őket. Azt szeretném tudni, hogy melyik világszélén lehet az, mert New-Yorkban nincsen, nem látjuk. Meg még egyet: hogy vajjon mire szerződtek az embereket; mert a hajó jegyek mellé oda van szurva mindeniknek a szerződés; azután ott van a magyar menház a szigeten, oda kivisznek egy nehányat, onnan kiadják munkára 12 dollárért egy hónapra, olyan munkára, hogy nem képes azt a munkát végezni.

Vissza az ő hazába.

Még van egy kis mondani valóm a visszajövetelről. Mikor az elítéltek közül kihoztak, azonnal mérték alá állítottak és a személyleírást felvették; 10 percz mulva vittek a nagy hajóra bennünket 56-ónkat, de hogy miért küldtek haza és hogy mikor itélt el a bíróság, holott csak egyszer hallgatott el, azt egyikünk sem tudja, a hajón — mint

nyenes utasok — ismét rabok lettünk; bezártak bennünket egy kajütbe, vagyis szobába, még a szeleőlyukat is bedeszkázták, hogy ki ne szökjünk. Ha kimentünk szükségünkre, egy matróz felettünk őrt állt addig. Mikor a hajó elindult, egy óra múlva szabadok lettünk. Huszonkét napig jöttünk. Nagy ut ez, az ellenségemnek sem kívánom. Mikor Triesztbe értünk, (a kik itt ültünk fel, azokat itt tették le is) pénz nélkül, éhen, rongvosan, férgesen: de olyanok lettünk már New-Yorkban, hogy seperi lehetett rólunk a férget. Triesztben elmentünk az irodába, hogy küldjenek haza bennünket, ezt felelték: mehetünk, a merrre tetszik, harmadnapon elkeseredtünk; más fegyverem nem volt, mint egy jó beretva volt nállam. Ezzel akartam az irodai hivatalnokot ellátni, mire rendőrt hívtak. Így sikerült a rendőr komiszáros segítségével Bécsig eljutni s itt szintén úgy tettem, mint Triesztben. Innen köteles volt a kompánia a rendőrség közbejárásával Bruckig, a magyar határ széléig szállítani, még 45 krajczárt élelemre is adtak. Innen mentem Parendorfba, innen Nezsiderbe a szolgabíróhoz, a szolgabíró itt kiállított egy kötött utlevelét, ezzel eljöttem hazáig és most ide haza vagyok. A többi magyarokkal aztán nem tudom mi történt, tudniillik azokkal, kik Fiumében még Brémában kiszálltak.

Én a miket itt feiseroltam, ezeket esküvel is bizonyítom.

Hajduböszörmény, 1905

Tisztelettel maradtam

Béky Bertalan
gépész-kovács.

Színház.

Felhő Rózsai duzzog.

[Primadonna háborúság.]

A debreczeni színházjáró közönség kedvenczéről, Felhő Rózsiról írja az aradi „Függetlenség”:

A színházi kommuniké az elmúlt héten hírül adta, hogy Felhő Rózsai hosszú betegség után hétfőn a Tavasz szobaleány szerepében fog először fellépni. Elmaradt a Tavasz és kaptuk Lisistratát Felhő Rózsai nélkül.

A művésznői tisztelői aggódva kérdezték, mi az oka az újabb halesztásnak? Sietünk az aggódókat megnyugtatni. Nincs semmi baj; a műsorváltozás külseje egy kis — primadonna-szeszély. Felhő Rózsai úgy találta, hogy ily huzamos halgatás után csak premiérben léphet a közönség elé s eme vélekedésében a művezetőség sehogy sem tudta megingatni. Mindez igen szép; de eme elhatározásáról a művezetőségnek előbb is tudomással kellett volna birnia. Azaz dehogyan kellett. Nem is volna igazi primadonna szeszély, ha nem támadna hirtelenül, váratlanul. Vasárnap estig maga a művésznő sem tudta, hogy neki derogál egy régi darabban fellépni. Akkor jött meg csak az inspirációja és bizony-bizony ebben az inspirációban vajmi kevés a méltányosság az aradi közönség iránt.

Bár igaz, hogy primadonnák szeszélye ellen még a tulvilági hatalmak is hasztalanul küzdenek, mégis úgy találjuk, hogy az ilyen hirtelen és indokolatlan hangulat túltengéseknek valami módon határt kellene szabni. Egvébként is annyira elcsépeltek a nagyobb és legnagyobb operettcsillagok ezt a kellemetlen meglepetésekben való u'azást, hogy ma már senkit sem hat meg; legfeljebb csak bosszantja a közönséget, amelyre olyan kevés sulyt vetnek éppen azok, akiknek szárnyai a közönség szeretetéből és dédelgetéséből nyerik a repüléshez szükséges életelemet.

A színházi iroda a primadonna duzzogásról a következőket jelenti:

Felhő Rózsai „hirtelen roszulléte miatt” mai fellépése elmaradt s a Tavasz operett helyett a Lisistrata került színre. A művésznő, aki orvosi bizonyítványt küldött Zilahy Gyula igazgatónak, valószínűleg egész héten gyöngéledő lesz s e miatt az egész heti műsor változást szenved.

A Heidelbergi diákélet poetikusszerűségével minden alkalommal telt házat vonzottak. A mai előadás varázsát különösen fokozta T. Cize Böskének, a vizsínház ünnepelt művésznőjének vendégfellépése. Katicza gyöngvörű szerepét rendkívüli bájjal és kedves közvetlenséggel játszotta. A nagyszámú és díszes közönség lelkes tapsokkal tüntette ki a kiváló művésznőt. A többi szereplők közül Csontos szépen fejlődő tehetségét újból csak dicsérrünk lehet. Faragó és Krémer (ugyszintén Szilágyi a vén iskáros kisdéd szerepében) alakításai most is kitűnőek voltak. A hercegi udvar egyik hórihorgas kamarásának a kiejtése és taglajtása azonban olyasfélét árult el, mintha az illető kamarás ur Tisza legujabban kinevezett bárói közül származott volna át Karlsruhba. Az összjáték igen pompás volt és a közönség nagy érdeklődése most is azt mutatta, hogy ez a bájos darab a jelen színiévtől legkedvesebb színieseményei közé tartozik.

Ma csütörtökön az „Elnémult hangok” című színjáték kerül színre. A beteg Iványi Antal szerepét Virágháty Lajos fogja játszani.

Gerolsteini nagyhercegnő. Pénteken lesz a reprise Offenbach János 3 felvonásos operettjének a „A gerolsteini nagyhercegnő” nek. Az operett főbb szerepei a következőképp vannak kiosztva: A nagyhercegnő — Sugár Fricz — Karacs. Pál herceg — Faragó Ödön. Pukk — Krémer. Bumm — Szilágyi. Grog — Halász. Nepemük — Virágháty. Vanda — Rományi.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután Planquette Róbert „Corneillei hangok” című 3 felvonásos operettje kerül színre féhelyárakkal. Este lesz Csiky László 25 éves jubileuma, színre kerül Schiller „Wallenstein halála” cz drámai költemény.

Egyházak és iskolák.

A debreczeni tanári kör szombaton folyó hó 11-én, délután 4 órakor a kollégium kis tanácstermében tartja meg folyó hó 4 ikéről elhalasztott gyűlését.

Kollegiumi diákélet. A Hittan-szaki önképző társulata este fél 8 órakor rendes gyűlést tartott az I. számú akadé-

miai teremben. A gyűlésen próbaprédikálásán kívül felolvastak és szavaltak. — A magyar irodalmi társulat a II. félév első gyűlését szombaton, e hó 11-én délután tartja. A szép műsorral összehívott gyűlésen vendégeket is szívesen látnak.

UJDONSÁGOK.

Zenés-mise Tisza bukásának öröme.

[Hazafiság a templomban.]

Aradon történt ez a Tisza István népszerűtlenségére jellemző eset, melyről a következőket írják: Szokatlan indokokból eredő hálaadó misére gyülekezett össze tegnap délelőtt tíz órakor az aradi közönség elitjének nagy része a minoriták templomában azaz nem is volt ez az indok annyira szokatlan. Misset szolgáltatunk, ha nagy betegségből szerencsésen felépülünk; fogadalmat teszünk, hogy a gondviselés távolítsa el a jégfelhőket látóhatárunkról; szóval lerójuk hálaadóját minden alkalommal, ha reményeink teljesedésbe mentek, vagy ha nagy bajtól megszabadulunk.

Ez az indok készítette Avarffy Imre dr.-t is arra, hogy Tisza István gróf bukása felett érzett örömenek és hálájának zenés misével adjon kifejezést. Bizonyára a nemzet többsége együtt érez Avarffy Imrével és csak a magas égboltnak kupolája tudná beföldni a hiveket, ha egybesereglenének.

Ugyanezen indokból valaki, aki névtelen óhajt maradni, a zenés-misét megelőzőleg csendes misével bucsuztatta el a bukott kormányelnököt. A tömjénfüst itt valóban illő helyen nyert alkalmazást. A magyar nemzet ördöge után szállt.

Bizottsági ülések a város házában. A városháza közgyűlési termében csütörtökön a városi nyomda felügyelő, pénteken a muzeumi, szombaton a Dégenfeld-téri gyermekóvó áthelyezésére kiküldött, hétfőn délután 3 órakor pedig a jog és pénzügyi bizottság tartanak ülést. A helyi vasút villamossá átalakítása ügyében szombaton értekezlet lesz. A tanács által kiküldött bizottságot és a helyi vasut megbízottait szombat d. e. fél 11 órára hivta egybe Vecsey Imre főjegyző, a bizottság elnöke.

Szabó Kálmán ünneplése. Debreczen város III. kerületének új képviselője, Szabó Kálmán kereskedelmi és iparkamarai elnök tiszteletére ma, csütörtökön este 8 órakor társasvacsorát rendeznek tisztelői az „Angol királynő” fehér termében. A teríték ára 5 korona.

Felolvasó est. A róm. katolikus főgymnázium dísztermében ma délután 5 órakor tartandó felolvasó est programja a

Az összes téli árukat, gyapjuszövet, parketék

Vége a Télnek

Női- és gyermek kabátokat bámulatos olcsón kiárulják

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI cég.

következő: Nyitány Laczkffy című operához, zongorán előadja a szerző: dr. Széll Kálmán József, Laczkffy operáját röviden ismerteti a szerző: dr. Széll Kálmán József. Coppé F. Ékszeres, monológ; előadja: P. Menszáros Margit urhölgy. Grieg, a tavaszhoz, 48. mű; Heller, a bárdnak dala, 45. mű. Grieg, Albumlevél, 12 mű, zongorán előadja dr. Ujfalussy Géza. Erdélyi népiélet Irtá és felolvassa: Vargha Ferencz. Gobbi H. Magyar szerenád. Két zongorán előadja: Olesniczky Milka kisasszony és Szilágyi Margit urleány. Ezen igen érdekesnek ígérkező estére jegyek kaphatók Mihalovits J. győgyszertárában.

A kamarai közgyűlés. Ma délután 1/4 órakor tartja ez évben első rendes közgyűlését a kereskedelmi és iparkamara. Közgyűlés után esti 8-kor az Angol királynő-ben lakoma lesz Szabó Kálmán tiszteletére, országgyűlési képviselővé történt megválasztása alkalmából. A lakomán részt vesznek a Kamara vidéki tanácsosai is, azonkívül a helyi kereskedelmi és ipari közélet tagjai nagy számban.

Szegényházi árlejtés. A város szegényeinek fehérnemű és egyéb szállítási aira az árlejtést megtartotta a bizottság. Három ajánlat érkezett be és pedig Kardos László, Kontsek Kornél, Donogán és Somossy czégeké.

A Kereskedelmi Csarnok estélye. A debreczeni keresk. Csarnok február 11-iki táncestélye ismét vidám és élvezetes szórakozásnak kínálkozik. Az estélyt egy kis könnyű irodalom-művészeti műsor vezeti be, melyben ismét két új vendéget mutat be a Csarnok, Doóry Margitot, a Népszínház bájos művésznőjét, a magyar színpadok egyik leggracziózusabb táncosnőjét, ki amellet a legkellemesebb előadók egyike is. Mellette és részben vele együtt közös műsorszámban Ferenczi Károly, a Király-színház dalos komikusa ad elő alkalmi kuplékat és tánczokat, az előbbieket között a nevezetességre jutott „politikai strófákat”. Gál Jenő ifju líri us költeményeinek egy válogatott bokkrétájával kedveskedik, szóval változatos és kedves lesz a műsor.

Számonkérőszék. A városi számonkérőszék e hó 16-án Domahidy Elemér főispán elnöklésével ülést tart, amelyen a tisztviselők mult félévi munkásságát vizsgálja meg.

Megrágalmazott vendéglős. Kemény János Petőfi-teri vendéglős rágal-mazásért feljelentést tett Kölcsey Mihály kútfúró ellen, aki azzal gyanusította, hogy az óráját ellopta.

Harapós menyecske. A debreczeni közkórházba súlyos sebbel állított be **Vásárhelyi Mihály** 47 éves dohánykertész, akit e hó 5-én a mostoha leánya Györiné **Szöke Róza** úgy képen csókolt, hogy az arcából jókora darab hust kiharapott és állítása szerint le is nyelte. Az eset állítása szerint úgy történt, hogy 5-én délelőtt 10 órakor Vértessről jövet a kocsija felborult. Négyen ültek rajta: Ő, részeges felesége, a mostoha leánya Szöke Róza és a férje. Mialatt a kocsit emelgették,

összeszólalkozott a feleségével. Erre a mostoha leánya nekiugrott és az arcába harapott. A harapós menyecske ellen a súlyosan sérült mostoha apa megtette a feljelentést.

Kereskedő ifjak táncestélye. Élénk érdeklődés mutatkozik a kereskedő ifjak szombaton tartandó táncmulatsága iránt. A nagyszámu rendezőség kitartóan fáradozik, hogy az estély minden tekintetben sikerült, kedélyes legyen. A kereskedők páratlan izlésére vali, a figyelmcs szép tánczrendek megválasztása is, mellyel a hölgy közönséget óhajtják meglepni.

Az elvert férj panasza. Mike Ferencz munkás felesége fiatal asszony és szeret jobbra is, balra is kacsintgatni. Hétek óta folyt a czivakodás e miatt, míg végre asszony a család háborunak szokatlan befejezést adott. Az ura dologból ment este haza Vigkedvő Mihály-utca 57. sz. alatt levő lakására. Az utca elején két vasutas hozzá csatlakozott és beszédbe elegyedtek. Mikor a Mike lakásához értek, az egyik vasutas beszaladt a házba, honnan Mikénével jött ki. A férjet behívták és az udvaron az asszony is, meg a vasutas is nekiestek, leteperték a földre, ütötték, rugták, végül az utcára dobták ki a szerencsétlen férjet, ki órákig ájultan feküdt a földön. Mikor eszméltre tért és haza ment, el is hurcolkodott az asszony s a lakást üresen találta. A férj az asszonyt és ismeretlen szeretőjét feljelentette lopásért és testi sértésért.

Titkos rendőrnek adta ki magát. A napokban, mint már hírül adtuk **Hosszu István** volt törvényszéki irnokot feljelentették, mivel jogosulatlanul **Végh Gyula** főkapitány bizalmas titkos rendőrének adta ki magát. Ujabb esete az, hogy kedden a vasuti vendéglőben a főpinczért fogta valiatórs, hogy őt a vizsgálóbíró bizta meg nyomozással. A főpinczér elküldött a vasutnál lakó Botosért, hogy tőle — mint rendőrközegől tudja meg, igazat beszél-e **Hosszu**. Mikor azonban ez megsejtette a dolgot, futásnak eredt, de elfogták.

Felhívás. A kereskedelmi alkal-mazottak egyletének tagjait, valamint az érdeklődőket felkérjük, hogy ma este 9 órakor a Dréher-sóreszarnokban tartandó gyűlésen annél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek. Az elnökség.

Bajtóhiba. Szerdai lapunk irány-cikkében bajtóhiba csuszott be. Helyreigazítjuk. Nem „ez a lagymatag, szép, ékes beszédű tiszteletes ajkával”, hanem: „ezen lagymatag stb. . . tiszteletes ajkával.”

Azok a bérkocsisok. A cseléd-kérdésen kívül a bérkocsisok ügye képezi legtöbb botrány tárgyát. Sz. Aludár tett fel-jelentést ujabbban a 15. sz. egyfogatu ellen, aki a vitelbérben felül tulköveteléssel állott elő. E módszert ajánljuk a közönség figyelmébe. Irgalmatlanul fel kell jeleníteni a zsarolókat.

Szökött cselédek. Mindennapos panaszok ezek. Resetár Mária és Porció István cselédek megszöktek helyeikről. A rendőrség nyomozza őket.

Elveszett fekete bőrtárcza. E hó 3-án és 4-én közti éjjelen elveszett egy fekete bőrtárcza. Pénz nem volt benne, csak két darab kitöltetlen, R. A. kezdőbe tükkel aláírt törlesztési váltó, számos postai elősmervénnyel és egyéb, másra néve jelentéktelen feljegyzések és okmányok. A becületos megtaláló, bár a fekete, 6 rekeszes bőrtárcza emlék és csekély értékű, szép jutalomban részesül, ha akar lapunk kiadóhivatalánál, akár a rendőrség bünygyi osztályánál átszolgáltatja.

Apróbb sikkasztások. Mezei Julianna 60 korona értékű berendezési tárgyakat adott át eladás végett Batei Andrásnak, aki azonban a tárgyakat eladta és az árát elsikkasztotta. — Besenczky Kálmán kereskedő a pereczeseinek átadott 260 koronát erő süteményt, hogy azt az utcán árussítsa. A pereczese azonban a sütemény árával meg a rábizott kosárral együtt megszökött. A sikkasztók ellen a rendőrség a vizsgálatot megindította.

Köszönetnyilvánítás! Mindazon igen tisztelt rokonok, ösmerősök jó barátok s a nagyérdemű közönség, azon tagjai, kik felejthetetlen jó édes apánk néhai Dankó Mihály végtisztességtételén való megjelenésök által, mély fájdalomukat némileg enyhíteni szivesek voltak, fogadják ez uton is hálás köszönetünket, Debreczen 1905. febr. 8. A gyászoló család,

x **A világ** legjobb lapja a „Karikás” s mégis csak 62 és fél krajczár negyedévre. Egyes szám ára 5 kr. Mindenütt kapható.

x **Kiváló alkalom** kínálkozik a ruhaszöveteket és rőtös árukat vásárló közönség számára. Ugyanis a Debreczen és vidékén legjobb hírnévnek örvendő „Mara-dék áruház” átköltözés miatt raktáron levő árni mesés olcsón árúsítja Piacz-u. 19. sz. a. Tisza palotával szemben.

x **Olcsó pénz-ölcsonők** a legelőnyösebb feltételek mellett gyorsan kieszközöltetnek Rácz Béla bankirodájában Debreczen, Csapó u. 12.

x **Mentze Henrik** újdonságok áruházában Piacz- és Szentanna-utca sarkán igen olcsó szabott árak mellett lehet vásárolni Gyermekek játékokat, háztartási cikkeket és műiparúru különlegességeket

Huszárörmester rablókalandja.

[Pásztor óra helyett rablótámadás.]

A választási események között nem áll utolsó helyen az a kaland, a melyet egy Nagyváradon állomásozó Vilmos-huszárörmester élt át egyik érmelléki városkában.

Történt pedig, hogy pár nappal a választás előtt huszár eskadron indult el Nagyváradról s délczegezen rohogott be az érmelléki városba. Elhelyezték a legénységet, a tiszteket s jó szállást kapott az örmester is.

A kastélylyal szemben helyezték el a daliás örmestert, a ki hogy kipihente az ut fáradalmait, hamarosan hódító körutra indult. Hamarosan meg is ismérkedett a kastély egyik női lakójával, a ki ott magasabbrendű szolgálatot teljesített. Két napi ismeretség után már randevut is kapott az örmester, a melyre természetesen el is ment. Vigyázva, hogy a sarkantyuja ne peregjen, ment fel a kastély lépcsőjén s besuhant a szobába, hol az ideálja várta.

Azonban még el sem kezdődhetett a pásztoróra, a mikor hirtelen lépések zaja verte fel a folyosót — jöttek. A megrémült hölgy, a hogy azt a regényekben olvasta, egy szekrényben rejtette el a huszárörmestert, ő maga pedig kimenekült a kertbe. Pár percz mulva már halk suttogás volt hallható a szobában. Két ember beszélgetet egymással. Az örmester lélegzetét visszafojtva várt — s pár pillanat mulva tisztában volt vele, hogy betörőkkel van dolga. Az éjjeli vendégek hamarosan hozzáláttak az egyik ajtó felfe zítésének.

Az örmester várt még egy pár perczet, aztán kardot rántva kiugrott a szekrényből s a betörőkre rontott. Erős küzdelem után le is gyűrte őket. A viaskodás természetesen nagy zajjal járt úgy, hogy a kastély lakói felriadtak álmukból, s a küzdelem he yere siettek. Meglepedve látták ott az örmestert, s az összekardlapozott rablókat.

Természetesen az volt az első kérdés, hogy kerül a szobába a vitéz hadfi. Hosszas hábozás után, mikor a heizet már nagyon komoly lett, kénytelen volt beismerni az őrmester, hogy tulajdonképpen pásztorórára jött, de a rablók operációja a kellemesnek ígérkező órát kellemetlenné változtatta át.

A kaland végre is azzal zárult le, hogy a rablókat a járásbírósa börtönébe zárták le s az őrmester is eltávozhatott, de másnap reggel eltávozott az éjjeli vendéget fogadó hölgy is.

TÁVIRATOK.

Szávay helyett — Bárd Miklós.

Budapest, február 8. Ma tartotta a Kisfaludy-társaság tagválasztó ülését. Két jelölt volt: Szávay Gyula az országos nevű költő a Petőfi-társaság tagja a debreczeni kereskedelmi és iparkamara titkára és Kozma Miklós nyugalmozott huszárkapitány, aki Bárd álnév alatt szokta gyenge verseit a B. H. hasábjain elhelyeztetni. A választás nagy meglepetést keltett, mert a Kisfaludy-társaság új tagjává a kitűnően lovagló de a sánta Pegazusán az átlag alatti Bárd Miklóst választották meg a Szávay Gyulára esett 9 szavazat ellenében.

Plósz Sándor visszalépett.

Budapest, február 8. A IX. kerületben a választás egyhangú lesz alkalmasint, mert ma a volt Tiszagárda jelölte, dr. Plósz Sándor igazságügyminiszter a *biztos bukás előtt visszalépett*. Az egyedüli jelölt, dr. Ballagi Aladár egyetemi tanár, a függetlenségi és 48-as párt jelöltje, akinek egyhangú megválasztása most már bizonyos.

Andrássy a királynál.

Bécs, február 8. Ma érkezett fel Andrássy Gyula gróf és nyomban meglátogatta unokanővérét, Andrássy Giza grófnőt, aki a Sacher-szállóban súlyos betegen fekszik. Délután 3 órakor ért a Burgba, ahol fél ötig időzött a királynál. *Még most sem kapott kormányalakításra megbízást*. Andrássy kijelentette, hogy kormányt csakis az ellenzéki többséggel alakít, a *volt szabadelvűpártot teljesen alkalmatlannak tartja arra, hogy még csak számításba is jöjjön*. A királyljal közölte Andrássy a saját felfogását is. Az udvar csakis a katonai követelések miatt támaszt nehézségeket. Miután azonban az ellenzék követelése nem tulzottak, az *udvar alighanem engedni fog*. Egyelőre a király óhajára Andrássy újból kísérleteket tesz, de azok hiábavalók, oly szilárd az ellenzék ellenállása. Andrássy tárgyalt még Pitreich közös had- és Goluchovszky külügyminiszterekkel is.

Mi lesz?

Budapest, február 8. Bizonyos, hogy Tisza azon alattomos terve, hogy a Ház napoltassék el, nem fog sikerülni. Ma már tisztában van mindenki azzal, hogy a volt szabadelvűpárti Tisza-bandából 30 se kerülne vissza

uj választás esetén. Miután a Ház össze van hívva, *feltétlenül meg fog alakulni, még trónbeszéd nélkül is*. A megalakulás után a szabadelvűpárt végleg szét fog zúllani.

Merénylő finn diák.

Helsingfors, február 8. A senatus procuratorának merénylője. Hohenthal Károly a hivatali prépost fia. A zsebében gyorsan ölt mérget találta ki de nem volt ideje az öngyilkossági kísérletet elkövetni, mert életveszélyesen megsebesült.

Törvénykezés.

Rend a lelke mindennek. A törvényszék vétkes bukás vétségével vádolta St. Gyula férfi szabó mestert, 40 korona pénzbüntetésre ítélte, mert az 1902-ik év július hó 1-ig fennállott üzlete helyiségébe rendes könyveket nem vezetett, sem magát a czég jegyzékbe be nem vezette és évi mérlegeket soha nem készítette. Az ítélet jogerős.

Ember a rétségből. A törvényszék B. Szabó Imre tiszacsegei születésű, hajdunánási réti lakos bérletét, ma sikkasztásnak tekintendő büntetést 3 napi fogházra ítélte, azért mert Szabó az 1904. év május 25 én a nála lefoglalt egyes ingóságokból egyet-mást az árverés napja előtt eladott. Az ítélet jogerős.

Tolvaj helyett az orgazdát ítéltek el. Nem érdektelen ítéletet hozott a törvényszék. A tolvaj épbőrrel szabadult meg, ellenben az orgazdát lakat alá teszik. Az érdekes eset és ítélet a következőképpen folyt le:

Papp József debreczeni születésű, itt lakos 44 éves egyén, Bán László helybeli kereskedőnél mint bolti szolga volt alkalmazva; ilyen minőségében gazdájától az 1904. évi május hó 18-tól szeptember 1-én több bolti czikkeket lopott el. E lopott tárgyakból a Papp József lakásán, mintegy 51 kor. 38 fill. értékűt megis lettek. Ma ítélkezett a törvényszék és Papp József ellen gazdája a vádat visszavonván a tolvaj boltiszolga felmentetett. És most következik az ítélet érdekes része, a Papp József neje, Kovács Ágnes ellen — a királyi ügyészség orgazdaságért a vádat továbbra is fenntartotta s így ma Papp Józsefné Kovács Ágnes orgazdaság vétségében bűnösnek mondta ki a törvényszék, amelyért 8 napi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre ítelték.

A véső. Nagy Lajos debreczeni asztalos segéd a vésőjével úgy baltérden vágta Szabó János debreczeni asztalos segédét, hogy az tovább mint 4 héten tul gyógyult. A törvényszék a súlyos testisértés miatt 42 napi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte Nagy Lajost, a ki az ítélet ellen fellebbezett.

REGÉNY-CSARNOK.

Rablótanya a rengetegben.

[Regény.]

49. (Orosz eredstiből.)
— Csak a másik bünténytől óvakodjunk. Hisz csalódhatunk is. Valóságos testvére lehet annak a — szerencsétlennek. Reggel ugyis elutazik, azután megszabadulunk tőle.

Péter vadul kaczagott a szemébe.

— Micsoda bolond és vak vagy te! Ugy látom, hogy te még mindig nem vagy tisztában ezzel a ficzkóval. Nem más ez, mint akinél Katinka Pétervárott búvóhelyet

talált. De az én szemem a rókaénál is élesebb és jól megfigyeltem a konyha kis ablakán át. Álszakállt visel és a halotthoz hasonlólag azért álcázta magát, hogy minket annál inkább meglephessen.

Vasizil teljesen felindulva, elámulva dadogta:

— Nem hiszem, hogy titkos rendőr!

— No majd meglátod! — rikitotta a ficzkó, a midőn majd meglánczolva szállit a kerületi városba. Nem vagyok olyan örült, hogy ezt nyugodtan kiváram. Szerencsénkre magától a csapdánkba jött, tehát fogjuk meg, irtsuk ki.

[Folytatjuk]

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Báli idényre

Selymek

Victoria Messaline, Luissienne

Selyem batist

minden színben.

T. cz.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy a terményvásártér melletti „Helyi vasut” telepén létesített áruraktárunkat a mai napon megnyitottuk.

Raktárvallalatunk mindennemű árukat és terményeket elfogad beraktározásra s azokra mérsékelt kamalláb mellett előlegeket folyósít.

Díjtételeinket a legutányosabban állapítottuk meg, miért is midőn szolgálatunkat ezen üzletágra felajánljuk, kérjük annak mielőbbi szives igénybevételét és vagyunk

kiváló tisztelettel

Alföldi Takarékpénztár
Debreczenben.

Morgó-utca 24. sz.

alatt

egy 30 év óta fennálló

bormérő üzlet

május 1-től

kiadó.

Értekezhetni ugyanott.

Megnyilt
a Kossuth-utcai
Maradék áruház

olcsóbb minden végeladásnál.

Mint hogy kizárólag rőfös árut rendezünk be, a raktáron levő összes czipő, kalap, női- és férfi fehérneműek, miederck, kesztyű, nyakkendő, harisnya, női- és fiu ruhák, esernyők stb.

fél árban
árusítjuk el.

Székely Jenő és Társa utódai
Kossuth u. 15. sz., a gyógyszerházzal szemben.

A Debreczeni Hitelbank
Részvénytársaság
f. é. február 1-én
megkezdte működését.

Kölcsönöket nyújt

váltókra, kötelezvényekre, értékpapírokra, árukra.

Óvadékkölcsönöket

ad bérlőknek és vállalkozóknak.

Jelzálog- és törlesztéses

(amortizációs) kölcsönöket engedélyez földbirtokokra és házakra a legkedvezőbb feltételek mellett.

Elfogad betéteket

betéti könyvecskére és folyószámlára a legmagasabb napi kamatláb mellett kamatoztatás végett.

Vesz és elad

mindennemű értékpapírt és ércz pénzt, valamint

Elfogad megbízásokat

ilyenek vételére vagy eladására és minden a bankszakmába vágó ügyletek kötésére.

Üzleti helyiség

Széchenyi utca, 1. sz. I. emelet.

Az igazgatóság.

Nincs többé szobafüst!!!

Minden kéményt megjavít a

John-féle szab. kéménytoldó

füst és szelelést szabályozó készülék.

220.000 drb. használatban. — Meggátolja a füstzaklatásokat, eltávolítja az árnyékszék büzt, növeli a kémény huzatát.

Leszállított olcsó áron kapható

Lukács Vilmosnál Debreczen, Hatvan-u. 5.

cement-, burkolati-, Eternit Aszbest-pala és mindennemű tetőfedési vállalat.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal [vörös s fekete nyomás sárga papíron] van elzárva.

Eddig felülmulhatatlan

Maager Vilmos-féle

valódi tisztított

májolaj

törvényszékieleg védett sárga csomagolásban üvege 2 kor., fehér csomagolásban üvege 3 kor.

Maager Vilmostól
BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatk és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen mell- és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását valamint általában a vér tisztítását el akarja érni — Kapható az osztr. magy. monarchia legtöbb gyógyszerházaiban és gyógyszeráru kereskedésében.

Főraktár és főelárusítás az osztr. magyar monarchia részére:

MAAGER VILMOS BÉCS,

III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg tiltatnak.

Meghívó.

A püspökladányi nagyőzmalom részvény-társaság évi rendes közgyűlése

1905. évi február hó 18-án délután 2 órakor tartatik az Andorkó-féle tanteremben, melyre a részvényeseket tisztelettel meghívja az igazgatóság.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az 1904. évi mérleg, veszteség-nyereség számla tárgyalása az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentésével.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése.
3. Egy felügyelő-bizottsági tag választása.
4. Jegyzőkönyv hitelesítők kinevezése.

A mérleg, nyereség-veszteség számla, az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentés i a malom irodában 1905. február hó 10-től kezdve megtekinthető.

INDRA TEA

a legjobb és legfinomabb tea a világon! Melange a legfinomabb és legerősebb china, ceylon- és indiai teákból, kapható a jobb fűszer- csemege kereskedésekben és a grogueriában. — Nagybani szétkaldés: **Indra tea import company, Triest.**

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontúl minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

1 kiló szilva 10 kr., 1 liter király petrolium 16 kr., 1 kg. papírhéju dió 20 kr., 10 dkg. törmelek csokoládé 10 kr., 1 liter finom jamaika rum 80 kr., 1 doboz köhögés, rekedtség ellen legjobbnak bizonyult „**Király pemetefü bonbon**” 10 kr. Merklé Ferencznél, Fűvészkert-u. 14. sz.

1 kg. szép mazsola 36 kr. 1 kg. papír héju dió 20 kr. 1 kg. boszniai szilva 12 kr. 1 kg. családi kávé 1 frt 20 kr. Kertész Miklós fűszer üzletében, Csapó-u. és kenyér piac sarkán.

Ora javítás szakszerűen és olcsóbban mint bárhol csak is Kurián Gyula órásnál Debreczen, Piacz-u. 42.

Borsy-féle pemetefü-cukor, köhögésnél a legjobb cukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (Főraktár Borsy és Farkas fűszerüzletében) Budai cukrászda, Jósza és Jóna drogueriájában.

Szobaberendezésekhez plüs és bőr képkerekek és fali díszek modern kivitelben készíttetnek **Antalfy** díszművesnél Piacz-u. 31.

Csillag-utca 35, 37 és 40 számú új adómentes házak elköltözés miatt kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni Kónyatelep 31. szám. (az olajtű mellett) a tulajdonossal.

Jókai utca 28. új épület 3 szoba tartozékaival Májusra kiadó.

Homokkertbe a főtéren egy két szoba, konyha, kamara, fedett folyosó, világos és sült pinczéből álló ujonnan épült ház urilakás majorsági udvarral, 600 négyszögöl szőlőterülettel minden óran eladó, a vételhez szükséges 2000 korona. — Értekezhetni lehet Vértessy András mézárósnál (városi bérház.)

Hatvan utca 29. sz. alatt egy utcai 4 szobás lakás tartozékaival kiadó.

A hajdunánási önkéntes tűzoltó egyesület parancsnoksága a fuvó zenekara részére egy karmester felfogadását elhatározta. Az érdekeltek pályázatokat karmesteri bizonyítvánnyal a fentirt helyen beadhatják a havi fizetés megjelölésével.

1 kg. szilva 12 kr. 1 dgr. tea 5 kr. 1 kg. teasütemény 80 kr. 1 kg. csokoládé 1 frt. Friss teavaj 1 kg. 1.20, kapható korpa napi árban Glück Izidor fűszer üzle ében Péterfia u.cza. Ugyanott egy tanuló felvételt fizetéssel.

Üzleti könyvek félárban kaphatók Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-utca 49.

Órák, ékszerek minden kivitelben legolcsóbban csakis Kurián Gyula órás és ékszerésznél Debreczen, Piacz u.cza 42.

Férfi szabó üzlet, mely 22 év óta fennáll más vállalat miatt eladó. Megtudható a kiadóhivatalban.

Két ügyes 14–15 éves munkás leányt felvevő a Gőzmosóda Széchenyi-utca 42. Ugyanott a gyűjtő-kocsihoz alkalmazást nyer megbízható, ügyes fiatal asszony.

**Finom Ruhaszövetekből,
ruha- és bluz-selymekből**
állandó és nagyszabású

Maradék Vásárt
tartunk fenn.

Bosznay J. és Társa
női divat és szőnyeg áruház
DEBRECZEN, Kossuth-u. 5.

Weisz Sámuel

sónagykereskedő.

Van szerencsém a t. helybéli és vidéki kereskedő urakat arról értesíteni, hogy a nagybani

marhasó árulást

bevezelttem és az erre vonatkozó rendeléseket legpontosabb kiszolgálással teljesítem.

Szíves pártfogást kérve, marad kiváló tisztelettel

WEISZ SAMUEL

Nagy-Hatvan-u. 9. sz. bent az udvarban.

Új Mórictelep 46^a sz.

csinos, szolidan épült **Ház** szép nagy telekkel, jutányos árban és igen előnyös fizetési feltételek mellett

szabad kézből eladó.

Értekezhetni Piacz utca 26. sz. gépraktárban.

MEGHIVÁS.

Az Alföldi Takarékpénztár Debreczenben
Részvénytársaság

XXXII. évi rendes közgyűlését

1905-ik évi február hó 26-án délelőtt 10 órakor

saját üzleti helyiségében tartja meg, melyre a részvényesek tisztelettel meghívottnak.

Az igazgatóság jelentése, a mérleg és zárszámadások az intézet irodájában 1905. február hó 1-től az érdekeltek által megtekinthetők.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése a zárszámadásokkal és nyereség felosztása iránti javaslattal.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Két sorrend szerint kilépő igazgatósági tagnak választás utján betöltése.
4. A felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
5. Négy választmányi tagnak megválasztása 3 évre, 1 választmányi tagnak 2 évre és 1 v. tagnak 1 évre.

Az igazgatóság.

Blous selyem szép színekben **69 kr.**

Átköltözés miatt

a raktáron lévő összes női ruhaszövetek, Blouse selymek, delain, karton, vászon, kanavász, szóval mindennemű rőfös áruk **mesés olcsó árban** lesznek eladva.

Maradék áruház

Piacz-utca 19. szám. Tisza palotával szemben.

Luisin selyem minden színen **55 kr.**